

Ezt a hatalmi struktúrát a "Sekkan-ke" (撰関家) névvel illették, amely a császárt oltalmazó vagy őt képviselő régensi családot jelentette. A korszak arisztokratáinak életmódja különösen kifinomult és elegáns volt, virágzó udvari kultúrát teremtve, amelyet gyakran *Fujiwara*-kultúraként emlegetünk.

A *Heian*-korszak irodalmi öröksége is rendkívül gazdag: számos esszé és regény született ebben az időszakban, gyakran női szerzők tollából. Ez a korszak kiemelkedő szerepet játszott a klasszikus japán irodalom fejlődésében.

A *Heian*-kor egyik legkiemelkedőbb irodalmi alkotása *Murasaki Shikibu* (紫式部) nevéhez fűződik: a *Genji monogatari* (A *Genji* regénye), amelyet a világ egyik legkorábbi regényének tartanak.

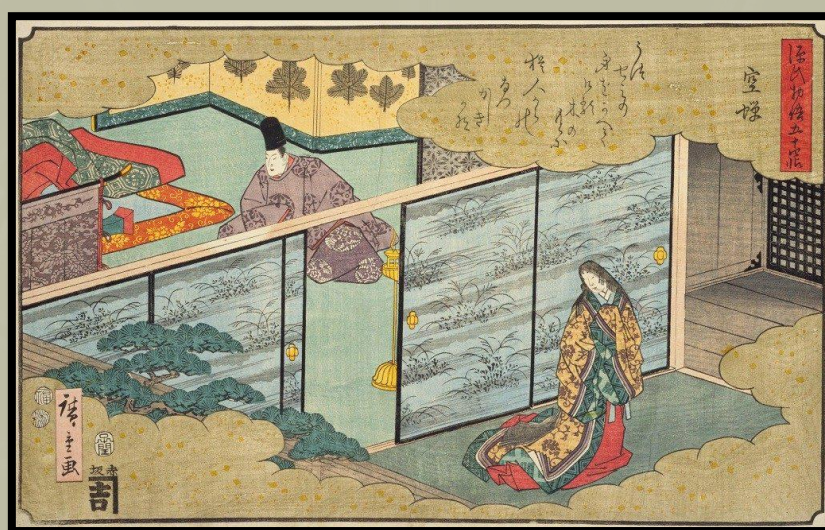
A császári udvarban gyakoriak voltak a különféle ünnepek és szertartások, amelyeket gyakran pompás és kifinomult lakomák követtek. Az udvari élet társasági eseményei nem csupán a szórakozást szolgálták, hanem fontos szerepet játszottak a politikai előmenetelben is. A nők aktív szereplői voltak ezeknek az eseményeknek, és befolyásos pozíciókra tehettek szert.

Számos magas rangú hivatalnok hatalmas birtokkal és rezidenciával rendelkezett, amelyek gyakran lányaikra szálltak örökségként. Az udvari szokások és társadalmi normák jelentősen eltértek a mai értelemben vett viselkedési mintáktól. A *Heian*-korszak arisztokráciája poligám társadalomban élt, ahol a férfiak több feleséget tarthattak.

Az udvarlás szertartásos keretek között zajlott. A férfi egy verset — úgynevezett *waka* költeményt — küldött annak a hölgynek, aki felkeltette érdeklődését, gyakran például akkor, amikor szolgálói kíséretében valahova éppen úton volt. A versre válaszként a nő is költeményt küldött vissza, ha kedvezően fogadta az udvarlást. Ezután fokozatosan haladtak az ismerkedés lépései: a férfi először távolról látogatta meg a hölgyet, majd idővel egyre közelebbről és hosszabb ideig maradhatott nála.

A házasságkötést követően a férj rendszerint néhány napig, vagy még hosszabb ideig a felesége házában tartózkodott — kivéve, ha az asszony volt a férfi első számú, törvényes felesége. Ez esetben a házaspár együtt élt a férj háztartásában. A gyermekeket rendszerint az anya családja nevelte.

Ebben az időszakban — és még a későbbi *Kamakura*-korban is — jelentős hangsúlyt fektettek arra, hogy a nő milyen családi háttérrel rendelkezik. A *Heian*-kor középső szakaszában a császárok fokozatosan visszaszerezték hatalmukat az udvar felett, mivel anyjuk származása immár nem kapcsolódott a *Fujiwara* családhoz. Ez változást hozott az erőviszonyokban, és előkészítette a politikai szerkezet átalakulását.

A samurájok eredete

Bár a *Heian*-kori császári udvar és az arisztokrácia életvitele méltóságteljes, kifinomult és elegáns volt, nem rendelkeztek kellő politikai és katonai hatalommal ahhoz, hogy az országot ténylegesen irányítani tudják. Az időszakra jellemző volt a közbiztonság hiánya: a rablások, tűzvészek és fegyveres összetűzések mindennaposok voltak.

Ennek következményeként a császári udvar, az arisztokrata családok és a buddhista templomok egyaránt kénytelenek voltak fegyveres őrköt, biztonsági embereket alkalmazni vagyoniuk és befolyásuk védelmére, valamint a közrend fenntartására.

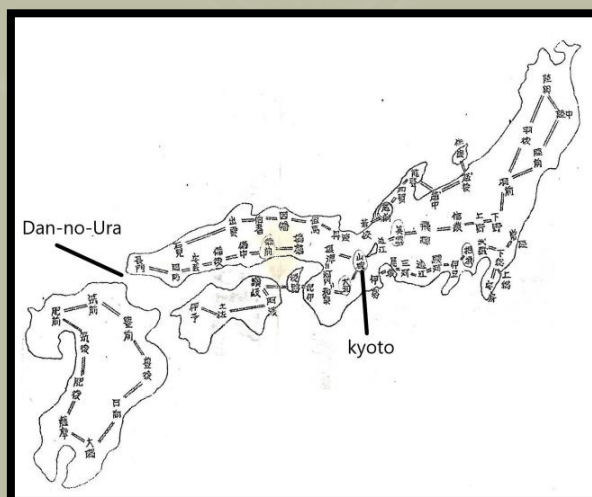
Ebből az őrszolgálatból fejlődött ki fokozatosan a *bushi* (武士), vagyis a samuráj (侍) társadalmi réteg. A samurájok szervezett csoportokba tömörülve, lázadásokat leverve és katonai sikereket aratva egyre nagyobb hatalomra tettek szert.

Idővel két jelentős samuráj-klán emelkedett ki a többi közül: a *Heishi* (平氏) – más néven *Heike* (平家) – és a *Genji* (源氏).

Ezek a klánok fokozatosan befolyást szereztek az udvarban, sőt, egyes esetekben a császári családot is képesek voltak irányítani. A *Heishi* család stratégiája az volt, hogy leányaikat császárokhoz adták feleségül, ezzel belülről biztosítva politikai befolyásukat.

A *Heian*-korszak vége felé a politikai hatalom egyre inkább a *Heishi* klán kezébe került. Hatalmi pozíciójuk azonban zsarnoki viselkedéssel és arroganciával párosult, amely sok ellenséget szült, mind az udvari, mind a katonai elit köreiből. Ennek következtében a *Genji*-klán és a *Fujiwara* család szövetségre lépett, és nyílt háborút indítottak a *Heishi* ellen.

A konfliktus 1185-ben érte el tetőpontját a híres *Genpei*-háború (源平合戦) során, amelynek döntő összecsapása a *Dan-no-ura* (壇ノ浦) nevű tengeri csatában zajlott. A *Genji* győzelmet aratott, a *Heishi* klán megsemmisült, ezzel pedig véget ért a *Heian*-korszak.

A *Heian*-korszak jelentős mérföldkövet jelent a japán kard történetében, hiszen ebben az időszakban jelentek meg először az ívelt pengéjű kardok. Ezt megelőzően a kardok formája egyenes volt, ami főként a korábbi harcmódor sajátosságainak felelt meg.

A japán kard történeti vizsgálatai rendszerint ettől az időponttól kezdődnek, mivel az ívelt pengeforma megjelenése technikai és esztétikai szempontból is új korszakot nyitott.

A korszakot meghatározó, befolyásos *Fujiwara* család által kialakított elegáns és kifinomult életmód, valamint udvari kultúra hatása jól érzékelhető a kardkészítés művészetében is. Ez az esztétikai érzékenység tükröződik a kardok formavilágában, díszítésében és finom részletmegoldásaiban.

A Kiotóban működő kardkovácsok egy csoportja ebben az időszakban hozta létre a *Yamashiro-den* (山城伝, *den* jelentése: "iskola" vagy "irányzat") nevű jellegzetes stílust, amelyet kecses vonalvezetésű, finom ívű pengék jellemeznek.

A *Yamashiro-den* stílus kiemelkedő mesterműve *Sanjō Munechika* (三条宗近) munkája, az úgynevezett *Mikazuki Munechika* (三日月宗近), amelyet ma nemzeti kincsnek (*kokuhō*) ismernek el.

A *Yamashiro-den* kardstílus ma is a *Heian*-korszak szellemiségét és esztétikai világát testesíti meg, s a korszak kardművességének egyik legreprezentatívabb iskolájaként tartják számon.

Sanjō Munechika (三条宗近)

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://studyingjapanesewords.com/2017/08/19/5-heian-period-%e5%b9%b3%e5%ae%89%e6%99%82%e4%bb%a3-794-1192/>